

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Januárius' 14-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Hertzeg *Wellington* December' 26-dikán estve Lord *Arthur Hill* Generálissal, *London* mellett az első posta statzióra *Darfordba* megérkezvén, megérkezéséről azonnal hírt adatott Minister Lord *Castlereagh*-nak, a' ki éppen ekkor a' maga falusi jószágában *North-Crayban* tartózkodott, ki is tehát *Londonba* tüstént beindulván, 's a' Hertzeghez menvén, velle sokáig tanátskozott. A' Hertzeg egyenesen a' maga fő Ladi szállásáról *Cambray* városából jött vala *Londonba*, 's már Januárius' 1-ső napjára viradó' éjjel *Párisba* vissza érkezett vala, hogy a' Frantzia Királynál az új esztendei pompás Udvarlásokon jelen lehessen. *Londonba* lett érkezése után, December' 27-dikén Ministeriális gyűlésbe ment, a' melyben jelen voltak: *Llverpool*, *Bathurst*, *Castlereagh*, *Sidmouth*, *Melville*, *Canning*, *Vansittart*, és több mások. Gondólják, hogy a' Frantzia Országlószéknek ezen ország' néhány departamentjeit elfoglalva tartó idegen seregek' kevesítettése eránt nyilatkoztatott kívánsága, volt légyen ezen Kabinéti tanátskozásnak a' tárgya. A' tanáts után *Brightonba* vette útját Hertzeg *Wellington*, 's ott a' Régens Princznél a' maga tiszteletét megtévén, onnét *Alava* és *Freemantle* nevű Generálisokkal 28-dikban *Páris* felé vissza indult.

Most ez a' kérdés forog-fenn legtöb-
bet valamint köz beszédben úgy a' Londo-
ni újságlevelekben is, hogy valyon a' nem

soká elkezdődendő Parlamentumi gyűlés' eleibe mitsoda jóvállásokat fognak a' Minis-
terek a' nagy szükségnek elháríttatására
nézve terjeszteni. Némellyek úgy ítélnék,
hogy különbkülömb kiméllések, gazdál-
kodások fognak behozattatni. A' Ministe-
rekkel ellenkező résznek egy írója ellen-
ban úgy vélekedik, hogy vagy 15 millió
font Sterlingekeket (valami 150 millió forin-
tokat) fognak ismét költsön venni, 's ezek-
nek interessét a' *Sinkingfundusra* (az ados-
ság' kivesítésére határozottatott tőkepenznek
kassájára) fogják igazítani.

A' Regens Princz, ki a' *Clarencei* Her-
tzeggel még *Brightonban* lakik, megparan-
tsolta, hogy azon 100 font Sterlingekek hely-
lyett mellyeket az Udvar *Brightonban* az
oda való szegények között karátsonra ki-
szokott osztatni, most 250 fontra szaporít-
tsák, 's ezen summából 200 fonton lust,
50-nen pedig kenyeret vegyenek 's így osz-
szak-ki a' szegények között. Azok a' sze-
gények, kik a' Princz' konyhájáról heten-
ként háromszor kapnak ételt, 250 Familiák-
bol állanak, 's ezeknek fejeket, vagy in-
kább a' hasokat, átaljában valami 1000-re
vagy 1200-ra lehet számlálni.

A' *Glasgowi* lakosok' kérő levelét, mel-
lyet ők a' Parlamentumnak reformáltatásá-
ra nézve a' Régens Princzhez készítettek, már
18,000, azt pedig, mellyet hasonló cél-
zással a' Parlamentum' két házhoz készí-
tettek, már 20,000 emberek irták alá.

A' *Nottingham* városából érkezett le-
velek ismét egy igen rút tselekedetről em-

lekeznek, mellyet ott a' *Ludditák*, Decem-ber' 22-diken este elkövettek. Egy Curcy nevű takács a' feleségével 's egy rokonával a' szobában ülven, az ajtón kepogattak, 's Curcy azt előrvevaló vilgyázatlan-ságból megnyittatván, két rossz ember oda belépett, *Curcya* reá robant, 's egy pistolyal reá lőtt, de szerentsére őtet a' golyo-bis, a' szeme alatt, csak gyengén sértette-meg, 's eszékbe vévén a' gonoszok, hogy a' szomsze-dok a' lármát meghallották, elszaladtak. Meg-esmérni nem lehetett őket, mert az ábrázat-jokat fekete fátyollal bevonták volt.

Ezekről a' *Ludditákrol*, név szerént a' Nottinghamiakrol, ily tsudálatos okosko-dást olvastunk nem régen, a' Londoni, 's ezek után a' nálunk is közkezeken forgó ujságlevelekben: — A' tudósító, a' ki ezen tikkelyt a' Londoni ujságokban a' múlt No-venber 29-dikén kiadta, irásának mindjárt elején maga megjegyzi, hogy ez, a' mit ő ír, talám a' Német földön oly tsudálatosnak fog tétzeni, hogy talám hitelt sem fognak néki adni: —

„Azon embereknek, (úgy mond) kik éjtzakának idején elváltoztatott öltözetben ide 's tova kóborlanak, a' házakba erőszakosan berontanak, a' drága műhelyeket ösz-sze törik, 's az ezeknek segedelmekkel, virágzóvá lett manufakturai szerzeményeket semmivé teszik, 's a' mi több, még gyilkol-nak is haellenek állanak — az ilyen embe-reknek a' leg romlottabb legveszedelmesebb gonoszoknak kell lenni! Így gondolkoznak talám némelylek, a' kik a' *Nottinghamban* és több más városokban néhány esztendőktől fogva folyó történeteket hallják 's ol-vassák: de megsalják magokat. A' *Lud-diták* 's kiváltképpen az ő úgynevezett Fe-keete Biztossága, *Nottinghamban*, meg-szűnés nélkül folytatják ezt a' munkát; a' Magistratus' tudtával közönségesen járnak szellyel; önként való adományokat gyűjte-nek öszsze a' magok elelmekre; a' közön-séges levelek a' Magistratusnak ezen gon-dotlansága vagy száutszándékkal való vaksá-

ga ellen hevesen kialtoznak: a' Magistratus azonközben az efféle kialtozásokra semmi mozdulást nem teszen. Ő nem magyaráz-hatja-ki magát arra nézve, hogy miért tse-lekszi ezt: de tudja a' *Nottinghami* manu-fakturista, ennek az okát. A' *Ludditák* a' ma-nufakturának, átaljában vévén nem oly na-gyon veszedelmesek, mint közönségesen mondatik. Igaz az, hogy az új módi ma-schináknak behozattatása által a' manufak-túristák nyertek annyit, hogy a' portékát hamarabb készithetik 's oltsóbban adhatják: de rosszabbak is ám ezek a' portékák, mint a' régiek voltak, 's elvesztették jó manu-faktúráinknak hitelességét. A' *Ludditák* ellenségeskedése éppen csak ezen új módi maschinák ellen van intéztetve, azért, hogy hamar és oltsóért, de annyival rosszabban is dolgoznak. Azok az emberek, kik az úgy nevezett *Ludditák* közzé tartoznak, vagy őket kormányozzák, nem elvetemedett go-noszok, hanem munkás, tsendes indúlatú, 's jámbor emberek, 's kiknek buneik nem annyira a' szívből mint inkább a' főből ve-szik származásokat, mintbogy próbatételei-ket, mellyekre adták magokat, érdemre méltónak 's jóra czélzónak tartják lenni. Hogy erről meggyőződjön az ember, csak annak a' *Ludditának* levelét olvassa-el, a' kit nem régen *Leicesterben* megöltek. Ő ezt, a' maga megölettetését megelőzőtt este azután írta, hogy a' felesége és négy gyer-mekei, kik két napoktól fogva nálla vol-tak, tölle butsatvettek volna. A' leveléz: —

„Kedves Feleségem! Kevés óráknak eltelése után megszűnök lenni. Kedve-sem! kötelességem hozza magával, hogy utólsó óráimban arra kérjelek, hogy töre-kedjél azon istenben való békességre, mel-lyet az én pannám le nem írhat, és nyel-vem ki nem mondhat. Reménlem Kedve-sem, hogy te az én kedves gyermekeimet az isten' fellelmére és szeretetére fogod ta-nítani, mert így oly barátira fogsz találni, a' ki néked az életnek minden kísértétei-ben 's a' halál' oráján is, a' te lelkedet min-

den földi kintseken felyül emtélő vigasztalást nyujt. Kedves Felségem, ma délután egy Úr vala nállam, a' ki engem' látni kívánt. E' nékem a' te és gyermekeid' számotokra egy font Sterlinget ajándékozott, 's nékem megígérte, hogy ezen pénzel egygyütt ezt a' levelet is maga fogja kezébe adni, 's azon leszen, hogy még többet is tehessen segedelmetekre. Nem kétlem, hogy te és gyermekeim kedves társalkodó barátokra találtok az én éles anyámban. Bizakodva reménlem, hogy ő az én kedves kisdedeimnek, a' kik néhány óramúlva árvákká lesznek, jó anyyok és gondviselőjök fog lenni. Kedves Felségem! ezek hozzád az én utolsó szavaim: Áldjon-meg és védelmezzen ezen a' világon tégedet 's az én kedves gyermekeimet a' Mindenható, 's a' jövővilágra előre készítsen-el benneteket! Ez az imádsága a' te haldokló férjednek —“

„*Towle Jamesnek.*”

Terhes bünnel vádoltatván, majd két hónapokig ült ez a' *Towle James* nevű, 32 esztendőös idejű, takáts legény, a' *Leicesteri* fogházban. Fogságának ideje alatt ki nem esett a' szájából tsak egy szó is, a' melly tsak távolról is jelentette volna azt, hogy tselekedetének hibás voltát érzi vagy bánnya. A' *Luddistákrol* egy szó nyilatkoztatást sem tett, akár mint foggatták. A' halálos ítélet' felolvastatásának ideje eljővén, azt nagy tsendességgel halgatta; magát a' fogházban örökké tsendesen viselte; 's végezetre a' vesztő helyre felvitettévé, ő volt az első, ki a' maga halálos énekére reákezdett.

A' *Londoni* Polgármesterhez még most is oly sok levelek érkeznek az ifjú *Watson* ról, hogy minden nap' néhány font Sterling postapénzt kell értek fizetni, annyira, hogy már még a' *Times* is zúgolódva ír ezen szemtelenkedésről. A' levelek többire mind hamissak.

A' híres *Hunt* December' 26-dikán *Bristolban* egy népgyűlést akart tartani;

már össze is gyűlt volt a' sokaság; 's hogy semmi rendetlenség ne történhessék, a' katonai és politziai előrealó vigyázásbéli készületek is jó módon megtéve voltak: de mind ezekre nem lett semmi szükség, mint-hogy az alatt, míg *Hunt* az Oratori szék-ből a' néphez deklamált, egy nagy zápor esső támadván, ez az orátor' tüzet nem soká nagyon meghülepítette, 's halgatóit nagy részint haza kergette.

Brightonban a' szegénység' karátsonyi megvendégeltetése az újabb levelekszerént gazdagobban esett-ki, mint feljebb említettük; 3000 szegények kaptak eleséget, a' melly 9500 font igen jó marhahúsból, és 10,000 két fontos czipóból állott. Sok egyéb, névszerént megnevezett szegény Familiának is osztottak, húst, kenyeret és zöldséget. — Ugyan akkor *Londonban* a' *Sant Jamesi* parochiában is 6000 szegényeknek adtak eledelt. A' Régens Princz 24 személyekre való asztalt adott ugyan akkor, 's *Concert* is volt nálla, melyben tsak a' híres *Haendel* szerzeményeit jádzották.

A' *Wolwichi* kikötőhelyben vas-matskákon álló két Orosz Fregátoknak, *Marcellusnak* és *Philadelphianak* tisztjeik, fényes innepléssel tisztelték a' *Marcelluson* December' 24-dikén a' magok Felséges Császárjok' születése napját, melyre nem tsak az ott lévő száraz és tengeri seregeknek tisztjeik, hanem a' *Wolwichi* és környéki nevezetesebb lakosok közzül is sokak meghívattattak. Az asztalok szép Urnákkal (vedrekkel) voltak körülvetetve 's olaj és borastyán fa koszorukkal felékesítetve. A' hajó' nagyobb padlása, melynek hossza 89 lábnyomnyi, tántzó szalává valaváltatva. Fenn egy által-látszó figura, a' Régens Princzet és Sándor Csásárt; mint ditsőség' istene, borostyán koszorúval látszott koronázni. Az arbótfák borostyán és Olaj ág koszorukkal kötöttettek körül. A' nagy szobába a' Császár' borostyán koszorus fejű mejj képe vala helyheztetve. A' több apró szobák minden féle frissítő szerekkel szol-

gáltak. A' tántz 9-tzedfél órakor kezdődött-el, 's reggeli 5-kor végződött; egy órakor asztalhoz útek a' vendégek, a' kik 200-zan voltak. Ennek a' bálnak minden fényessegeit ide leírni bajos lenne.

Miklos Orosz Császári Nagy Hertzeg, a' ki most Angliának és Skotziának bejárásában foglalatoskodik, Dec. 22-dikén *Edinburgban* a' 92-dik Reguláris 's a' 6-dik Kir. Dragonos Regementekkel mustrát tartott. Azután az ott lévő nevezetesebb in-
tezeteket nézegette-meg, mind ezek után fényes ebédet adott a' szállásán, melyre az ott lévő főbb katoná és tengeri tisztek 's nevezetesebb lakosokat hívatta-meg. Onnét *Glasgon* felé vette útját.

A' *Sárga hideglelés* a' Napnyúgoti tengereken, 's már még némely Anglus hajókon is, nagyon uralkodni kezdett, és sok kárt teszen.

Hova lett Sidney? — ezen a' kérdésen hagytuk vala el a' közelébbi M. Kurirben a' Bonaparte, Doktor Warden, és Kapitány Beaty között való beszélgetést. — Beaty: Ez a' derék (felel Beaty) most Német országban vagy Parisban tartózkodik. Ő, mint a' Generális Ur is tudhatja, egy jóvallást adott vala be a' Bétsi Congressusnak, az Afrikai partokon lakó tengeri tolvajoknak kiirtatásokra. — Bonaparte: Valósággal gyalázatjára is szolgál minden Európai Hatalmasságoknak, hogy ezt az igazságtalanságot megezenvedik.

Bonaparténak ezen nyilatkoztatása szerint (igy folytatja irását Warden) nékem hitelesnek lenni látszik az, a' mit, mint csak beszédet hallottam, hogy Bonaparte az ő Konzulsága alatt Anglia és Frantziaország között fennállott rövid békességnek idejében oly ajánlást tétetett volna Generális Andreossy által az Angliai országlószéknek, hogy Anglia és Frantzia ország gyökerestül tsák-ki az Afrikai partokon lévő tolvaj szkeket, 's hogy Frantzia Ország seregeket, Anglia pedig tengeri és minden egyéb

készületeket adjon ezen ezélra. Hogy az Angliai országlószék akkor ezen ajánlást el nem fogadta, gondolhatóképpen fundamentumos okainak kellett arra lenni; 's az azután Anglia és Frantzia országok között nem soká ismét kiütött hadakozás okozhatta, hogy Bonaparte azután ezen ajánlást többé meg nem újította. De ő maga ezen tárgyról többet semmit nem szollván, az Angliai artilleriaról botsátkozott hosszú beszélgetésbe, melyről igen örömet látszott beszélteni, 's hogy az ágyuzó tudomány' különös kifejezéseiben, minthogy Anglus nyelven beszéllett, valami hibát ne ejtsen, tolmácsolónak Gróf Las Cosast is oda szollította. Nagyon szükségesnek mondta lenni, hogy a' Pattantyus tiszteknek készülő Kadétok, a' Mathesisnek, Physikának, és Chemiának fundamentumos megtanulására szerittassanak. Azen tsudálkozott, hogy a' mezőn való tsatakba, 12 font-ágyukat is visznek az Anglusok. Úgy látszik, hogy ő még nem esmeri egész való-sága szerint a' mi pattantyusi állapotunkat. Mindeneknek juthat eszékbe, hogy Bonaparte kiszállással fenyegette Angliát az 1805-dik esztendőben. A' mennyire tsak én emlékezhetek, akkor ezt a' próbatételt tsaknem mindenek egészszen végrehajthatatlannak lenni tartották, 's azért nem is nagyon féltek nállunk tőlle. Most ellenben erről is szó lévén, azt mondotta Bonaparte, hogy néki valóságos féltetele volt légyen ez a' kiszállás — „En, úgy mond, két száz ezer embereket gyűjtöttem vala öszsze tenger partjainkon, 's tulajdon magam személyesen akartam vezérteni az expeditziót; 's bár melly veszedelmesnek és vakmerőnek tátszott is lenni a' próbatétel, tsakugyan még is jól megfontoltatva volt ez a' plánum; 's ha végrehajtott volna, ez által egyszerre mindent megnyertünk volna!“ — Azokkal az apró tsajkákkal (igy feleltem én) mellyekkel Generális Uramék ezt az expeditziót akarták tenni, tsakugyan nem messze mentek volna, azért, mert

tsak egy akkora Anglus hadi hajó, milyen ez a *Nordhumberland*, azokra reájok evezven, egyszeriben ötvent is a' tenger' fenekire nyomott volna. — „Jól van, felelt *Bonaparte*, de tudni kell ám, hogy előbb hogy sem mi erre az expedi-zióra kiindúltunk volna, az Anglus Linea hajóknak vagy éppen mind, vagy kevés hi-ján mind ki kellett volna takarodni az Angliai Kanálisról. Az Anglus hajóknak ezen Kanálisból való kitsalattatása pedig úgy esett volna meg, hogy Admirális *Villeneuve*, a' Frantzia és Spanyol öszszetsatolt hajós se-regekkel, evezését tettetésből *Martinique* felé vevén, vagy két tartalék hajós csoportok pedig lesbe állván, *Villeneuve*, bizonyos távolságra, éjtzakának idején, útját megváltoztatta, 's Európa felé vissza tér-vén a' Kanálisba bevezett volna, midőn osztán az én apró hajókból álló csoportjaim, az Ostendei, Dünkircheni, és Boulognei, 's egyéb szomszéd kikötőhelyekből ekkor egyszerre kivezvé, útjokat egyenesen *Chathamnak* vették 's a' seregeket oda kitévén, mi onnét útunkat egyenesen *Londonnak* vettük volna. Hanem Admirális *Villeneuve*, Európa felé való visszavezése közben Anglus Admirális *Calderrrel* szembe találkozott, 's ettől, szerentsetlen módon, egy jó forma nyakontsapást kapott, melly miatt a' *Ferrol*i kikötőhelybe futni kénytelenített. Itt parantsolatot kapott tőlem, hogy a' tengerre haladék nélkül ismét kivezvé az eleibe irattatott előbbeni plánum szerént dolgozzék: de ő e' helyett *Kadiksbament*, pedig — már ezt menydörgéshez hasonlító hangon mondotta *Bonaparte* — így tőlem akár *Napkeleti Indiába* elmehetett volna, mind egy lett volna! Azonnal útnak is indítottam én *Kadiks* felé egy tisztet, hogy a' vezérseget vegye-el tőlle: hanem ő már két nappal ennek oda érkezése előtt, onnét ismét kivezett vala, 's ennek következése lett a' *Trafalgari* ütközet.“ — (Erről a' *Villeneuve*ről tudjuk az akkori újságlevelekből, hogy a' *Trafalgari* ütközet után, mint hadi fogoly Angliába vitetett, a' honnét (parolá-

ra) nem soká szabadon bocsáttatván, *Frantzia* országba vissza tért, 's magát megölte). —

Egy más alkalmatossággal (itt ismét *Warden* folytatja irását) az önnön gyilkosságrol beszélgetvén egygyütt, legkissebb szépítés nélkül kimondtuk *Bonaparténak*, hogy Angliában nem tudnak eléggé bámúlni azon, 's nem tudják megfogni az okát annak, hogy miért nem ölte ő meg magát inkább, hogy sem *Szent Ilona* szigetére hozattatni engedte? — „Nem, nem! (felelt *Bonaparté* hideg vérrel) az önnön gyilkosságig telyességgel nem halad az én Romai gondolkodásom.“ — Ezen beszélgetésünkre a' Parlamentum' alsó háza' nevezetes tagjának *Whitbreadnak* önnön gyilkossága szolgáltatott alkalmatosságot, a' kit *Bonaparte* nagyon magasztalván, sokat beszéllett nevezetesen azon tálantomáról, melly szerént a' leg buzgóbb hazafiságot a' maga hazája' ellenségei eránt való nemes gondolkodással megegygyeztetni tudta. A' mi pedig azt illeti, hogy egy ilyen ember a' tulajdon maga' gyilkosává tudott lenni, arról ekképpen szollott: — „Egy ilyen tiszta gondolkodású embert csak physikai okok, talám az Angliái nedves és ködösklima, indithattatták önnön gyilkosságra; a' ti Novembertektől, Uram, kitelik, hogy ily szerentsétlenségeket okozzon; oly *hypocondriakussá* teszi az embert, hogy idővel életére is reáún. A' mi engem' illet, én az önnön gyilkosságot legborzasztóbb bűnnek tartom, melynek mentésére legkissebb ügyes fundamentumot is nem lehet találni. A' ki a' szerentsétlenségeknek elhordozására elegendő lelki erővel nem bír, bátor szívű ember-é az? Az életnek minden viszontagságaival szembeállani tudni, akár melly nemüek és nevüek legyenek is, 's minde-nikkel megviaskodni tudni, ebben és tsak egyedül ebben találom én fel az igaz herosi bátorságot.“

„S hát az úr Doktor Uram (így szollított-meg engem' *Bonaparte*, az önnön gyilkosságrol egyszeriben úgy elugordván, mielő-

ha nem is affelől beszélgettünk volna) hány pázienseket segíthetett eddig, az életről a' temetőbe által? — *Warden*: Tudva, Uram, és szánttszándékkal egygyet sem. — *Bonaparte*: Én úgy itélek, hogy a' Doktor Urak nem mindenkor esmérik, sőt gyakran megtörténhetik, hogy éppen nem is esmérik-meg a' nyavaját, következésképpen nem mindenkor alkalmaztathatják a' beteghez az orvosságot. Példának okáért, mikor az Urnak valamely páziense meghalt, nem tállált-é az úr némelykor okot arra, hogy ezt kérdeje magától: Valyon nem jobb lett volna-é eret nem vágatnod, vagy ha nem vágatott az Ur, nem jobb lett volna-é eret vágatnod? — „Hát erre mit gondol az Ur: A' Frantziák jobb seborvosok-é, vagy pedig az Anglusok? — *Warden*: Tsalhatatlanúl az Anglusok. — *Bonaparte*: Miért? — *Warden*: Azért, hogy a' tanulás' módja nálunk jobb, mint a' Frantziáknál. Nálunk jobb a' Systema; és arról, a' ki nálunk az orvosi megvizgáltatást oly módon kiállja, hogy az Orvosi hivatalra felvétette-tik, már erről fel lehet tenni, hogy jötskán tanúlt. — „A' mi a' practicus fogásokat illeti, mond *Bonaparte*, talám még is tsak alkalmasabbak arra a' Frantziák? — *Warden*: Ők a' praxisban tsupa tapasztalásból tsinálnak mindent; semmi tudományos (theoreticus) esmerettségek nintsen. Azonközben ők magok, affelől is gondoskodtak már eléggé, hogy nekünk Anglusoknak is lehessen elegendő praxisunk. — *Bonaparte* ezt a' vágást jól elérte, nevetett egy keveset réá, 's azzal ily kérdésre ugrott által: Ki a' legnagyobb Orvos Londonban? — Nekem ez a' kérdés (felelt *Warden*) olyan reméatelen, hogy én erre telyességgel nem felelhetek. Londonban oly sok nagy Doktor van, hogy bajos volna köztök az első Matadort megnevezni. Ma egygyik van módiban; holnap a' másik nyeri-meg a' közönséges bizodalmat. Megtörténik, hogy valamelyik egy, két, sőt három esztendeig is megmarad a' módiban:

azonban, ha valamelyiket legjobb orvosnak neveznéen, megtörténhetne, hogy legalább negyven Collegái ellen téának igazságtalanságot. Már a' seborvosok felől jobban tudnék itélui. — „Átaljában mit szokott az Uraknál fizetni egy páziens az Orvosának? — E' mindenkor a' betegnek rangjától 's tehetségétől szokott függeni. — „De mennyire mehet a' legnagyobb afféle summa, mellyet valamely Orvos a' maga tett szolgálataért kaphat? — Én ezt valósággal nem tudhatom; semmi ilyen meghatározott summa nem jut eszembe; némely orvos egy pár esztendő alatt olyan vagyokra tesz szert, a' mellyből úgy megélhet, hogy minden másoktól való függés nélkül elhet. De ez nem közönséges történet; hogy valaki ilyen boldoggá lehessen, a' mellett, hogy tanúlt ember, még az is megkivántatik, hogy nagy hírű és hatalmas pártfogói (ditsérői) legyenek. — „Mikor a' Státus' szolgálatai mellett megeshetik, a' szárazon is gyógyít az ur, úgy-é? — „Némelykor megkérnek a' barátaim, hogy betegsüket látogassam-meg. — „Jól fizetik-é ilyenkor az urat? — Azólta, hogy a' Királyt szolgálom, soha semmit el nem vettem tőlök. — „Ily jól fizeti az urat a' Királya? — Esztendőnként 220 font Sterlinget (valami 2200 forintot) kapok tőlle: — „Egész életiben tengeri szolgálatot tett az Ur? — Többnyire örökké; 29 esztendőktől fogva pedig szakadatlanúl. — „Kap - é utóljára penziót? — Igen. Ha 6 esztendeig szolgálván ekkor elbotsátanak, azután napjában holtig 3 forintot, egész esztendőre valami 700 tallért kapok. De ennél többet nem is kapok ám, ha tsak 36 esztendeig nem szolgáltam. — „Nekem e' nem látszik jó mérseklésnek lenni. — Nekem se'; de azért még sints okom a' panaszkodásra, mint-hogy a' mikor beállottam, ezt nekem tudtomra adták, 's arra, hogy szolgáljunk, bennünket Angliában nem kénszeritenek. — „Nemigen drága-é az Uraknak az élet itt *Szent Ilona* szigetén? — De nagyon is

drága; 10 tallérnál kevesebbel megélni lehetetlen egy idegennek. — „Hát az Ur hogy él-meg kevesebbel? — Egy magát igen jól bíró 's a' mellett igen jó ember vett-be magához: különben nekem is hajós kosztón kellene élnem. — „Az ármádatartás kétségkívül nagyon sokba kerül az Urak' Országlószékének? — Igaz; hanem módjának is kell lenni tartására, különben nem tarthatná. — „A' szárazon való seregek kétségkívül többbe kerülnek, mint a' tengeriek? — Nem tudnám miért; az ő helyeiknek sok változtatásáért-é? így van ez a' tengeri seregekkel is. — „Átaljában vévén az Urak tsakugyan többet tartanak a' magok tengeri, mint száraz seregeikről, úgy-é? — Igaz az, hogy a' mi legpróbáltabb 's legtermészetibb oltalmazó hástyánk, a' mi tengeri erőnk: de tagadhatatlan dolog, hogy száraz ármádáink is szép és nem kevesebbet érő győzedelmi koszorukra tették érdemesekké magokat; tsak az egy Waterloo-i ütközetnek megnyeréséért nem adhat nékiék elég hátát Anglia? — Ezen szókra tsak egy hangot sem felelt Bonaparte; de kedvetlenséget sem mutatott legkisebbet is, hanem egészen más dologról kezdett kerdezősködni — „Warden Ur hol tanúlt? —

Frantzia Ország.

A' Király fényes pompával a' thrónusos szalában fogadta el Dec. 30-dikán, a' Kir. testörző, a' Helvétus testörző, a' regularis, 's a' Nemzeti örző seregek' főbb tisztjeiknek, az új esztendőhöz való szerentséltető kívánságaikat. Ezen Frantzia és Helvétus testörző tiszték egymásnak megtisztelésére vagy köszöntésére való vendégségeket akarván adni, a' Király' testvéreinek tettzéséből a' szegénységnek segítségére fordították az ezen vendégségekre szánt summát. A' Királynak egy Dec. 12-dikén költ rendelése szerént a' Párisi, valóságos szolgálatra fordítható, nemzeti örző sereg-

nek gyalogsága 38,550, a' lovassága pedig 500 emberekre pótoltatik.

Bordeaux városában, bizonyos Randon nevű ifjú embert, a' ki magát a' Bonaparte' Helytartójának 's Organizátor Kormányozónak nevezte, 's a' Bonaparte' számára katonákat verbuált, December 19-dik napján, más néhányakkal egygyütt, elfogtak. Az első kikerdeztetésben azzal mentette magát Randon, hogy tsak azért tsinálta a' katonaverbuálást, hogy annál jobban kitanúlhassa, kik legyenek az Országlószék elleneségei.

A' Monitör ilyen rajzolatot adott-ki ezen özszeesküvésről: — „Egy gyáva ifjú, a' ki 1813-ban egy szabad seregnél szolgált, 1814-ben Elba szigetére vette útját, 's onnét azután vissza jöven vámossságot kapott, a' mellyért esztendőnként 1000 Frank fizetést vett, de hivatalából nem soká elűzetett, Bordeaux városában szánakozásra méltó mesterkedésbe avatta magát 's azt legnagyobb ügyetlenséggel végezte el. A' neve Randon, ki is a' békételeneket felkeresvén, kártyákat osztogatott-ki, 's katonákat verbuált a' Bonaparte 's az ő Helytartója számára. Helytartónak 's az organizatio' kormányozójának magát nevezte. Az előljárók a' dolog felelő tudósítottak, hanem Randonnak, az ő elkezdett munkája' folytatására időt engedtek. Végre Dec. 19-dikén főbb társaival egygyütt elfogták. Ez egy 24 esztendőt, tudatlan és szegény ifjú. A' Császári Kintslől Bonsokat (pénznotákat) osztogatott-ki kész pénz adományért. Mikor elfogták nem volt egy tallerja; szállása' lérével 's ebédjével is adós volt. Ugy adta-ki magát hogy ő Aly Bey, a' Bonaparte' Mamelukja. Ezt azért tselekedte, hogy a' katonákat eltsábitassa. Mint látszik egy takáts, és egy Nemzeti örző seregbéli Sappeur (kapás katona) voltak az elsők, kiket gyáva tsábitása által meg tudott tsalni, 's a' többi, mint feljebb summásan irtuk.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B e t s.

Ó Cs. K. Felsége kegyelmesen méltóztatott Ovári és Szentmiklósi Gróf Pongrácz Nepomuk János urat, Királyi Magyar Helytartó Tanátsnál szolgáló Concipistát, Cs. K. Camerariussá nevezni.

A' Cseh országi Rendek' küldöttjét Báró Ebergi Henniger Károly Cs. K. Cameraarius urat és utánna következő maradekait, az ő tulajdon maga' és ősei' érdemeikre való tekintetből, Magyar Országi indigonattással méltóztatott megajándékozni ő Cs. K. Felsége.

A' Cseh országi Rendeknek Küldöttjei, az oda való Nemesi Rendnek számos Betsben lévő egyéb tagjaival egyetemben, Gróf Kollowrat Fő Burg-Grófnak vezérlése alatt, a' múlt szombaton a' Fels. Udvarhoz felmenvén, mind azokkal a' fényes pompázásokkal tartották a' Felzéges Urunk és Aszszonyunk menyegzői szerentséltető tisztelet-tételjeket, 's nyújtották-be Felséges Aszszonyunknak a' szokott menyegzői ajándékot, mellyekkel már ennekelőtte, mint akkor megírtuk, az Alsó Austriai 's egyéb Nemesi Rendek hasonló alattvalói hódolássokat tettek.

Tudományos Dolgok.

Tudtára adatik az Olvarsó Publikumnak, hogy e' két, már a' Kir. Censurán által esett Munka, nem soká közre botsáttatik: úgymint

I. A' Jász Kürt. Ennek ez első részében, a' kürt' régi, és ritka voltáról, 's minéműségéről; a' 2-dik részében, a' reá mettszett figurák' Zsidó, Egyiptomi, Görög és Római régiségekből, valamint a' Poétákból és Historiaból véfetett magyarázatjától leszzen szó. Ezt a' munkát 2. Részben Egenberger könyváros ornál Pesten lehet 2.

forinton venni; de a' kik előre fizetnek arara, és a' pénzt a' Cs. K. Miskolczi Posta hivatalhoz megküldik, azok 1 fl. 20 krajtzárokon kapják azt.

II. Hasonlóképpen elkészült a' nyomtatás alá: „A' Muszka' Birodalom Vezéreiéről és Császárajairól, annak kezdetitől fogva egész a' mostan uralkodó Sándor Császárig. Ez a' munka a' Magyar Országi dolgokhoz hozzákeptsoltatott magyar nyelven, a' mellyen még eddig soha ki nem adódott vola, a' leghitelesebb könyvszerzőkből általam összeszedettévé; Magyarúl ugyan a' Pawlowna Cs. Hercegaszszony kedviért, ki a' Magyar nyelv megtanulására törekedett. Ez a' munka is 2. forinton két; de a' könyomtattatást az előre való fizetésekkel előmozdítóknak 1 fl-ton, 20 kr-on adatik. Az előfizetést jövő Februarius 1-o napjáig lehet megtenni.

Mint hogy mind a' két munka Magyar Országon még eddig ki nem adódott soha; annyivel nagyobb bizodalommal viseltetik a' Szerző a' tudományokat betsülő 's előmezdítani kívánó Közönségnek ezen két ritka foglalatú könyv elterjedésének gyámolittatásához. Költ Miskoltzon December 18-dikán 1816.

Décsy Antal,
Advocatus és Szerző.

H i r d e t é s.

Barátságosan kéretik és meghívatik Halli Pál Úr; ne terheltessék mostani lakása helyét írásban hírül adni. Az e' felől szolló levelet ne sajnálja minél hamarább a' Magyar Kurir Íróihoz útasítani, e' szerént:

Pro Magyar Kurir.

A — z. Ur számára.

Jan. 10-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 391 1/2 forintot,
— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Jan. 11 dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 392 3/4 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Dec. 13 dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 390 3/8 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr. váltak.